

DEO DUCE
DISPUTATIO JURIDICA VI.

I N
TITULOS LIBRI Vigesimi Octavi,
29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36.
DIGESTORUM
CUM COLLATIONE
JURIS SVECANI.

P R A E S I D E
VIRO Amplissimo ac Consultiss.
MICHAELE O. VVEXIONIO,
J. U. D. ac Juris, Pol: & Hist: in Academ.
CHRISTINÉA Profess: laudatiss:, Mes-
cenate ac Præceptore suspicioendo.

Authore & Resp.

JACOBO P. CHRONANDRO W.G.

Publicè Proposita ad diem Iunij Ann. 1650.

A B O Æ,

Imprimebat PETRUS Wald/ Acad. Typ. A. 1650.

IN KARAVAN CITY, NARROW
MOUNTAIN PASSAGE,
WHERE THE WIND BLOWED
MIGHTY STORMS.
CLOUDS OF DUST
WRECKED THE CARRIAGE,
BROKE THE HORSES,
KILLED THE DRIVERS,
AND DESTROYED
THE CARRIAGE.
A HORSE WAS
KILLED BY A
STORM.

TRANSITIO.

Expositus Judiciis & Obligatio-
bus ex rerum & personarum,
inter vivos, contractibus, sequun-
tur obligationes ex ultima volunta-
te & successionibus: heres enim be-
reditatem adeundo, quasi contrabit:
tenetur enim ex quasi contractu le-
gata præstare & obligationes here-
ditarias præstare. L. 5. p. 2. ff. de
Obl. & Ad.

LIB. 23.

Pars Quinta Di-

geitorum...

THE S. l.

Successio est 2pl. *Testamentaria*
quæ ultimâ voluntate perficitur,
19. Erff: B. St. L. 17. Jord: B. Et. L.
Vel, ab *Intestate* seu *legitima*, quæ lege
disponente sit. C. 1, 2, 3, 7, L. 1. 2. St. l.
Erff: B.

A 2

Tit: 1.

Qui testa-
menta fac-
re possunt
& quemad-
modum tes-
tamenta fi-
ant C. 6. 22.

Hereditas
est 2pl. *testa-
mentaria* vel
ab *intestate*

2. Te-

2. Testamentum (quasi testamento)
mentis) est voluntatis nostrae justa(i.e.
legibus conformis) sententia, de eo,
quod quis post mortem suam fieri
velit. L.i. aig c.9. §.7. Giff St.l.17,
19, Erff 17. Jord Et l. 14. Kyrk. B.

3. Hodie duo sunt testam. gene-
ra paganicum vel militare; illud est
vel solenne seu scriptum, in scripturā
relatum, vel non scriptum sive nuncus
pativum, quod viva voce defuncti per
solam nuncupationem heredis, sine
scriptura, testib⁹ præsentibus tribus
fit. C.ult. Jord: St.l. 14. §.3. Kyrk: B.
Nihil attinet dicere de antiquis te-
stamentorum tribus generibus sz. i
Calatis Comitijs, coram populo tem-
pore pacis. 2. In Provinclia quod in
bellum exituri condiderunt. 3. Pe-
nas & libram, quod fiebat per mancipa-
tionem i, e, imaginariam venditio-
nem coram libripende i, e, ponde-
ratore.

4. In J. N. quid observandum
ut testamentum valeat, videlicet præ-
cipue

cipue C. 19. Erff b. St. l. Quot verdi
testes, si tres ad minimū, requirun-
tur. vid: 17. Jord: St. L. 14. §. 3. Ryr.
B. Jus a. R. in testam. pagano exi-
git testes 7, ordinariē (nisi tempore
pestis) idoncos & quidem rogatos.

§. Condere testamentū possunt ~~Wilman~~
in J.N, omnes utriusq; sexus. 19. Erff ~~eller~~ Ros
St. l. in pr. nisi naturā ut impubes, ^{na góra tes}
etiam mente captus, l. 2. Nec non hec ~~eller~~
mutus, surdus l. 6. (nisi permisso siuer,
principis l. 7.) Vel *Lege* ut filius fam.
servus, captiv⁹ prohibeatur. l. 6. 8 hic.

6. Testamenti factio non privati, sed pu-
blici juris est, L. 3. Qui in potestate parentis ~~est~~ *ores leges*
testamenti faciendi ius non habet. L. 6. *Notabili-*

7. Insuper ut testamenta valeant attendendum, ne liberi, vel post
humus prætereantur, c. 22. Giff: B. Tit: 2.
l. 17. St. l. l. 30. Sed vel instituantur De Liberis
aut juste ex heredentur, alioquin id & posthus
si expresse non fiat per oblivionem mis herediti-
omissi, & ex lege sui atq; nec s̄ s̄ rīj bus institu-
heredes habentur. arg: 3. 19. Erff: b. endis vel ex
C. 6, tit: 28. 29.
St. l. & 10, l. l. cod: 22. l. 17. St. l.
Giff: B.

8. In J. R. Nov. 115, c. 3, enuntiantur 14. causæ ex heredandi liberis, hisce versiculis compræhensæ.

B Is septem ex causis ex hæres filius esto:
1. Si Patrem feriat. 2. Vel maledicat ei.
3. Carcere conclusum si negligat 4. aut fuisse sum,
5. Criminis accusetur, 6. Vel paret insidias,
7. Si dederit damnum grave. 8. Si nec ab hoste
redemit.
9. Testarive vetet. 10. Se societve malis,
num aut II. Si nimis sequitur. 12. Vitiose cubile pas-
infantem
vix eadie. 13. Non orthodoxus. 14. Filia si meretrice,
Num plures aut pauciores disceptatur.

9. In genere est notabilis ingratitudo. Ex j. N. speciales sunt 1. Si Filia contra voluntatem Parentis nupserit. C. 3. U. & St. I. Gifft. B.
2. Adulterium. 11. U. 10 St. I. Gifft.
3. Stuprum Nobilis Virginis aut Vi-
duæ & conjugium cum plebejo, 22.
§. I. Kong: B. U. p. 4. priv: Nob: 4
Hæresis. art: 10. Recess: Orebr. 5
Cædes conjugis aut etiam libero-
rum, 11, 12, Erff: B. U. 19, 20, Edjö: B
St. I. 6. Proscriptio perpetua, ubi
7. & proscriptus ejusq; liberi post pro-
scri

scriptionem concepti excluduntur.

8. Err: b. l. 7. Crimen lastæ Mæjetatis, 6, 7. Et: l. 8, 9. l. Högm: B. vid: Consult: Loccenij Syn. juris'.

10. Principale ius est de liberis heredibus instituendis, vel ex heredandis, ne præteritus istis rumpatur testamentum, nam filio, qui in potestate est; præterito, inutile est testamentum., l. 30. Ex rupto autem testamento nihil deberi, neq; peti posse, explorati iuris est, l. 1, cod.

Not. Leg

11. Sequitur quomodo infirmatur testamentum *iz injustum* i.e. jure non factum testibus sufficientibus & juris solemnibus destitutum. l. 1. *ruptum* quod in eodem statu manente testatore rumpitur, ut agnatione sui heredis i.e. posthumus, l. 3. Quod etiam apud nos fieri docent exempla. Vel posteriori testamento perfecto. *Irritum* verò dicitur, testatore capite minuto, l. 6, §. 5. Testamento infirmato ab intestato successio datur, arg: cit: c. 19. Err: B. St. 4.

Tit: 3.

De in iusto
rupto & ir-
rito fa-
mento.

12. Invalidum etiam testamen-

A 4

Tit: 4.

De his qui **tum redditur** si consultò & animo
in testamen*to* defentur revocandi quid à testatore sit litus
inducuntur deletum, inductum, inscriptum, vel
vel inseri certis notis cancellatum, ut scriptu-
buntur. **ra turbetur aut legi nequeat**, l. i.

Not. Lex 13. **Quod incautè factum est hic pro non**
facto est, si legi potuit. L. I. p. 1.

Tit: 5. 14. **Heredis institutio** est desi-
gnatio successoris in testamento fa-
De heredib, instituendis cta. arg: Cap. 17. Jord: B. St. I.
C. 6. 2. 27

15. 1. Aut est universalis, de tota
Omnes hec hereditate, aut ejus parte. 2. Ne-
redes qui **cessaria**, de ijs quibus querela inoff:
non sunt in **testam. competit, vel voluntaria de**
potestate & **familia de omnibus cæteris.** **Pura vel condi-**
functi ex*ditionis.* **Directa vel obliqua, quæ fit**
tranei vo*cantur inst.* **Codicillis & fidei comissio,** vid: h.t.

16. Instituere possunt, quibus est
activa, institui (unus vel plures) qui-
bus est **passiva testamenti factio h.e. qui**
ex testamento jure capere possunt.
Excluduntur hæretici liberi, ince-
stuosi. Nov: 89. c. 15. damnati in mes-
tallum. &c.

17. Heredes olim alij **Necessarij,**
ut testatoris servì instituti, qui adire

cogebantur, alij sui necessarij sive domestici, ut testatorē proximo gradu attingētes, & ejus potestati, dum moriebatur, subjecti, quales liberi, &c.

18. Solemus dicere: media tempora non nocere. l. 5. Secunda scriptura potior erit, plenis *Not. leges* or enim est, quam prior. l. 67.

19. Institutio strictè est primi, substitutio ulterioris gradus. unde heredes instituti vel substituti, l. 1.

20. Substitutio nihil aliud est Tit: 6. quam cum quis secundo vel ulteriore gradu heres instituitur. *Consule p. & pupillari substitutio* Praeser disp: Jurid: Tertia arg: cap: 19. ne cod: 6. Crff: B. St. I. 26.

21. Est vel *vulgaris*, dicta quod locum habeat inter quascunq; personas puberes & impuberes extra-neos vel tuos heredes E. g. si hic nos luerit aut non potuerit meus heres esse, sit ille; vel *Pupillaris* facta tan-tum liberis in potestate existentibus E. g. meus filius heres esto, si autem ille in pupillari ætate decesserit vel si major, sanæ mentis (quæ dicitur

quasi pupillaris) non compos fuerit, Titius mihi succederet.

Notabilis Lex. 22. Testamento iure facto multis institutis heredibus, & invicem substitutis: adeo autibus suam portionem etiam invitatis, cohæredum repudiantium accrescit portio l, 6, cod.

Tit: 7. 23. Instituuntur heredes vel post rem vel sub hac vel illa conditione. E. g. si id feceris, eris meus heres.

De conditi- 24. Conditio est modus, qui sus-
onibus insti- spendit actum, donec eo existente,
tutionis. confirmetur.

25. Est possibilis, quæ iterum potestativa aut casualis, vel impossibilis lege, de facto aut naturâ, item turpis aut honesta.

Not. leges 26. Sub impossibili conditione vel alio mendo factam institutionem placet non vitiari, l, 1. Conditiones quæ contra bonos mores infunduntur, remittendæ sunt, l, 9.

Tit: 8. 27. *Ne plus damni, quam lucri,*
de Juro de liberandi. propter latens debitum, heres sibi ignoranter adsciceret, introducta olim fuit creationum conditio, quâ testator præcipue centum dierum spatium heredi permisit secum delibrandi, num ipsi placeret hereditatem adire.

Cod: lib, 6,
Tit: 30.

adire, vel non, quā postmodum ados-
litā, Justinianus, sive testator conceſ-
ſit vel non, certum temp⁹, ordinariē
novem menses (raro ultrā ne actio-
nes creditorum nimium protrahe-
rentur) deliberandi indulſic. cod:
hic.

28. Cum dieit tempus, nec adiicit diem, si. *Notabilis*
ne dubio ostendit esse in ius dicentis potestate, or lex,
quem diem præstiuat, l. 1.

29. Hactenus præcipue de *Paganis* LIB. 29.
no testamento, qui à paganis extra
militiam degentibus pericitur; hic
de militari à milite in expeditione fa-
cio, quod propter occupationes mi-
litum publicas & præsumptam juris
ignorantiam tot solennitates non
requirit, puncto 3. Jur: mil: sed con-
tentū nudā testatoris voluntate, l. 1.

30. Quædam hic peculiaria oc-
currunt: accuratè non attenditur te-
ſtator an mutus, surdus l. 4. nec de
testamenti activa l. II, §. 1. nec paſ-
ſiva factione l. fin: cod: hic, cum ta-
men exceptione, l. 41. §. 5. hic,

31. *Hoc valet in expeditione &*
pros

tit: 1.
De Testa-
mento mi-
litari, C, 6,
tit: 28.

procinctu, alias extra militiam, milites jure utetur communi inst: h. t. Sic quoq; apud nos quo ad causas civiles militiam non spectantes, art: 19. Rätteg: Ordin.

Not leges 32. Milites faciunt testamenta quomodo valent, quomodo poterint, sufficiatq; ad bonorum suorum divisionem nuda voluntas testatoris l. 1. Testamenta eorum, qui ignominiae causa missi sunt, statim desinant militari iure valere. l. 26.

Tit: 2. 33. Institut⁹ heres hereditatem adibit, vel oportunē repudiabit. Hereditas acquiritur vel amittitur solo animo s. fin. instit: de hered. C. 6, 31. qual. Acquiritur hereditas præter jus hereditandi, etiam emptione. arg: c. 15. §. 9. Rong: B. St. L.

Notabili 34. Semel adita hereditas repudiari nequit, & semel renuntiata amplius adiri non potest. l. 4, oras leges. & 6, Cod: hic. Quamdiu prior heres institutus hereditatem adire potest, substitutus non potest. l. 3. Sed si quis ex pluribus partibus in eiusdem hereditate institutus sit: non potest quasdam partes repudiare, quasdam cognoscere, l. 2. More nostræ civitatis, neq; Pupillus neq; pupilla sine tutoris auctoritate obligari possunt. Hereditas autem quod obliget nos æri alieno, etiam si non sit solvens do, plus quam manifestum l. 8. apud nos vulgo etiā dicitur, Ersma en pening oe betala Tño.

Nemo

Nemo tñ adire hereditatem cogitur,
itaq; jus deliberandi conceditor; sed
aditâ hereditate successit in locum
defuncti, cuius personâ repræsentat,
unde ad ejus obligationes præstandas
seastrinxit. Et quem sequuntur commo-
da, eum & sequentur incommoda.

37. Sublata lege Papia, (quâ he-
res tantum ex aile) heres & ex aile &
parte, hereditatem adire potest clau-
sis tabulis, omnibus tamen quorum
interest, tabulæ aperiudæ (intra quin-
sum, à morte testatoris, diem in presen-
tia testium, ut suas manus & sigilla agno-
scant l. 2. §. ult.) publicandæ, co-
piaq; inspiciendi, describendi con-
cedenda.

38. Viventis testamentum non est aperi-
endum, ex l. 2, p. 4. Publicè expedit suprema
hominum iudicia exitum habere. l. 5. *Not. leg.*

39. **Hic** Prator voluntates des-
functorum tuetur & eorum callidi
tati occurrit, qui omissâ successione fa-
sibi ex testamento delata, ab intesta-
to, & sic titulo universalí vel alio modo
modo proemptore, dote &c heres possideat
titatem. Cu. 6. 32^a

Tit. 3.

Testamenta
quemadmo-
dum aperi-
antur, insp-
ciatur &
deteribantur, c. 6. 13.

Tit. 4.

Si quis omis-
sionem fa-
testamenti ab
intestato vel
alio mode
possideat
titatem. Cu. 6. 32^a

ditatem totam vel ejus partem possident, cum in finem, ut eos circumveniant, quibus quid ex judicio defuncti deberi potuit, si non ab intestato possideretur hereditas². Talis hic tenetur actione utili legatariis & fidei commissariis perinde ac si hereditas ex testamento adita esset, vid: Wes: l. i. cod: hic.

40. Promiscuè relicta non sunt
præstanta, quidam quippe illis se indignos reddunt, quales sunt ij, qui in hoc S.C. committunt. Quo caveretur ne testamentum testatoris occisi (Puta vi, non clam, illud idcirco quia auxilium Domino non tulerunt, quoties potuerunt ei adversus vim opem ferre; hoc a. quia nihil potuerunt adversus clandestinas infidias L. i. §. 17.) aperiatur, publicetur, aut dolo malo describi permittatur, priusquam de familia necati quæstio fuerit habitâ ac noxiij (i.e. qui necarunt, vel qui cum possent opem non tulerunt l. 19. hic) poenam luerint. Simodo heres vel legatarius
dolo

Tit: 5.
De S.C. Sil-
laniano &
Claudiano
quorum te-
stamenta e-
periantur.
C, 6, 35.

dolo malo sciens (aliter verò si non
dolo vel per imperitiam l. 3. §. 22.)
in hoc S. C. peccaverit, & hereditas
& legatum confiscatur. Et introduc-
tum est hoc S. C. ut tuta maneat do-
mus tām ab extraneis quām domes-
ticis'. l. 1.

41. Heredi mortis defensio incumbit, l. 5. Et *Not. leges*
heredibus qui in ulciscenda morte defundi cessar-
verant, tām testamento quām ab intestato auferun-
tur bona... Item pœna unius non debet esse præ-
mium alterius. L. 15.

42. Prohibens defundum, cum Tit: 6.
vellet testamentum mutare vel ali-
ud condere, & cogens testari, ut se Si quis ali-
heredem ficeret, hereditate care quem tes-
bunt, quibus exclusis est loco fi-
scus l. 1. qui & remotiores agnatos
excludit, ne pœna unius sit alterius
præmium. l. 15. de S. C. Sill: & Claud.
maritus verò ubi uxorem alliciendo
ab ea heres instituitur. hic non tens-
tur l. 3. hic.

43. Codicilli sunt imperfectius Tit: 7.
testamentum, & hic accipiuntur pro De Jure Co-
scriptura, (sine scripto sola voce im- dicillorum
pro. c. 6, 36)

propriè codicillus dicitur) quā moriens coram 5. testibus breviter sine testamenti perfecta solennitate aut directa heredis institutione (unde 2 pl. differunt à testamentis) testatur de eo, quod post mortem suam fieri velit. Wefemb.

Not. leges 44. Conciuntur Codicilli 4. modis, aut in futurum confirmantur, aut in præteritum, aut per fideicommissum testamento factio aut sine testamento, L, 8. Codicillorum ius singulare est, ut quæcunq; in his scribantur, periinde haberentur, ac si in testamento scripta essent., L, 2, p, 2.

LIB. 30. De Legatis 45. Hactenus de testamentis & fidei com. Codicillis, quibus bonorum universitatis, nunc quomodo res singulæ sitates, per legatum & fideicommissum transferuntur, idq; 3 bus lib.

A VVes: 46. Legatum est donatio quædam à defuncto reliqua, ab herede parative & præstanta. Florentino est delibatio præcipue hereditatis, quā testator ex eo quod universum heredis foret, alicui quid collatum velit.

47. Fidei comissum est liberalitas quā quid precativē i. e. verbis precarijs, testamento, Codicillis vel alio modo relinquitur,

48. Quam-

48. Quamvis legata & fideicommissa parum differant: dicit enim Ulp: per omnia esse exæquata legata fideicommissis, dicunt tamen J. Cti illa præcipue sequentibus modis distare. 1. Illa fiunt legis modo & imperativè, ut do, lego, Hæc precariò, non ita ex juris vinculo aut rigor, sed fidei & pudori eorum committuntur, qui ea præstare rogantur. Ut rogo, peto des, cupio des, credo te daturum s. tñ, hic. quæ fidei mando. 2. Fideicommissa ab intestato relinqui possunt, legata non item, inst. de fideicom. hæred. 3. Legatum sæpè significat fidei commissum, non ita vice versa. Pac. 4. Illa tantum hæres, hæc etiam legatarius, fideicommissarius, a mortis causa donatarius relinquere potest.

49. Legari possunt res omnes, quæ sunt in commercio hominum, modo non sint ipsius legatarij. Et ex J.R. sive eæ sint testatoris, sive heredis, sive alienæ; has enim legatas

De Rebus
legatis.
Legato-
rum olim
4. fuere ge-
nera 1. per
vendicatio-
nem 2. Das
monationē.

3. Sinendi sedimere hæres cogitus aut aestimatio
modo. 4. per præcētionem solvere. Inst: h. t. non so-
ptionem. lumen &c. quæ tamen s' operosā indis-
get probatione. vid. Schot. ad ff.

Not. Lex 50. Legatarius pro parte adquirere, pro
parte repudiare legatum non potest. l. 38.

LIB. 31. 51. De personis. Recte legant &
Tit: 1. fideicommittunt, qui legitimè te-
De Legatis stantur recteque ijs legatur, quibus est
& fideicom- testamenti factio passiva. Inst.
missis.

52. Hic de verborum significati-

LIB. 32. 53. tione, à quorum proprietate non re-
Tit: 2. cedendum, nisi manifesta sit testato-
De Legatis ris voluntas. l. 69. in pr., de quā, si
& fideicom- missis c. 6. constet, tunc illa verborum proprie-

53. 38. tati præpollet. *Not.* voluntates de-
fondorum non esse strictè, sed latius & plenius interpretandas". L.
12. ff. de R. J.

Not. Lex. 53. Cum in verbis nulla ambiguitas est,
non debet admitti voluntatis questio. l. 24.

LIB. 33. 54. Legatorum annuorum &
Tit: 1. menstruorum similis ferè invenitur
De Annis expositio, nempè primi anni legata
& menstrus sunt pura, quod initio anni & mensis
is legatis & fideicommissis debeantur, sequentium conditio-

alia,

halia, nomine alimentorum sub hac
absq; dubio tacita conditione, si lega-
tarius superstes fuerit: quo mors
tuo, ad ejus heredes legatum non
transit. l. 4. Præsumitur enim soli
legatatio prospexit. *Not:* quoni-
am hæcce legata initio annorum de-
bentur, itaq; quamvis legatarius an-
te finem anni deceperit, tamē relin-
quit suis heredibus actionem ad to-
tis anni legatū capiendum. l. 58. hic:
55.

Annuis legatis similia (licet nō
per omnia) dicuntur legata usus, usus
fructus, habitationis, operarum l. 25. re diti & ha-
bitatione &
hic (de quibus omnibus Disp. 31a etiam)
quippe & hæc & non modo patios legatum vel
nibus & contradic. 20. Jord: B. L. hdecoms
Swā som &c. 10. B. B. St. L. Sea & missum das
testamento. arg: Cap: ult: Jord B. St. L.
Constituuntur & legantur inst: de usuf.

56. Nec ususfructus itineris, actus, viæ,
aque duodeus legari potest: quia servitus servitutis or lex,
esse non potest. L. I.

57. Legantur etiam, vel principe Tit: 3.
paliter vel in consequentiam servitu De Legata
tes reales h. t. (qua etiam Disp. 31a expo servituteo
62)

sita (E.g. Viam, iter, actum, jus tigni
imminendi, &c. tibi lego.

Tit: 4. *Quamvis uxor post mortem*
mariti dotis domina sit, tñ. dotem

De Dotc. Mediū Gifft hampfolgd/ 12, 13, 14, El. 6.

18. *Et. I. Gifft D. hic maritus uxori*
relegat. Hic dicitur Dos relega-
ti, quia uxori restituitur, vel prale-
gari uxori (i.e. ante illud tempus legari,
quo antea peti poterat) Not: Dos relega-
ta pleni⁹ & citios, s̄z statim à mora
et mariti peti potest, quām aliās per
actionem dotalē, si legata non esset,
nec ita hoc legatum, ut quædam cæ-
tera, per legem Falc., minuitur. l.57.
ad legem falc.

Tit: 5. *Optio vel electio ordinariè le-*

De Optione gatario competit, nisi specialiter te-
vel electio statutori heredi electionem permiserat

L.2. V.g. Si genus relictum sit, indi-
viduo non determinato, nec optio-
ne à testatore legatario data, utpote
equum quendam, taurum ex toto
grege sumendum tibi lego, hoc in
casu est legatarij electio, ut eligat
quemus

quemounq; voluerit, tūm in favorē
ultimæ voluntatis, (qua rata habenda
arg: Cap: ult: Jord. Et. L.) Tūm quod
actio in rem legatario concessa, ex-
plicari nequit, certā non monstratā
re, quæ petitur..

60. Optione legatæ, placet non posse ante **Noz. Leg.**
aditam hereditatem optari: & nihil agi, si optas
retur. L. 16.

61. Possunt & res fungibiles lega- **Tit: 6.**
ri, ut frumentum, Vinum (i.e. om̄ se De Triticis,
ex vinea natum.) l. 9. Expressa à te
statore quantitate vel certā mensurā
vini, E.g. duas amphoras vini do, le-
go, om̄issā qualitate, nec optione
concessa, electio est heredis, cuius
generis triticum vel vinum solvere
legatario velit, l. 4. Si verò certa qua-
litas exprimatur, non adiectā quan-
titate, E.g. heres meus damnas cito
huic dare triticum, vinum, oleū &c.
tunc non quantum vult heres, sed o-
mne ejus generis, quod testator tem-
pore mortis reliquit, legatum puta-
tur. l. 7. Indefinita quippe oratio &
quipolle univerſali.

Tit: 7. 62. Instrumentum fundi, ædium
De Instru- &c, est apparatus rerum diutius mā-
ento vel in- surarum, sine quibus possessio exer-
strumento. cteri nequit ex l. 12.

Instrumen-
ea prædiū di-
cuntur etiā
hic —— dices
prædierum

63. Idem juris in vindicatione est,
si quis fundum & instrumentum, vel
fundum cum instrumento sive fun-
dum instructum, l. 1. & 5. Aliud ve-
rò si recti, vel solùm rei instrumen-
tum, legaverit.

Tit: 8. 64. Si servus legetur, non inclu-
De Peculio ditur peculium (de quo videsis Disp.
legato. 4tam) nisi expressè nominetur. l. 24.
Peculio verò legato, deducit heres,
quod testatori vel sibi debetur.

Not. lex. 65. Quæ secessionum locum obtinent,
extinguntur, cum principales res peremptæ fues-
sint. l. 2.

Tit: 9. 66. Per penum strictè intelligen-
De penu le- da veniunt ea esculenta &c potulenta
gata. quæ non quotidiè cœnæ causâ appa-
runtur, sed ad futurum usum intus
reconduntur, quo tamen legato:
Quoniam ultimarum voluntatum beni-
gnior & plenior est interpretatio, conti-
nentur, quæ esui potuic; sunt, l. 1. in
pt. etiam

pt. etiam ista vasa penuria, sine quibus penus recte haberi nequit, nisi testator contrarium disponat.

67. Non omne quod bibetur in penus habetur, alioqui necesse est, ut omnia medicamenta, quæ biberentur, contineantur. Itaq; ea demum penoris sunt, quæ alendi causa biberentur, l. 5.

68. Supellex est domesticum patris famam: instrumentum, quo comprehenduntur omnes res mobiles l. 2. quæ ad communem usum familiæ sunt paratae, & in aliam speciem non cadant, l. 6.

69. Prior atq; potentior est quam vox, mens discentis l. 7. tunc potior rerum, quam verborum habenda ratio.

70. Per legata alimenta continetur omnia cibaria, vestitus, habitatio &c. sine quibus quis ali non potest, l. 6. Nominis cibariorum si-
ve diariorum venit cibus quotidiani, non habitatio, aut vestimenta, l. 21. nec quæ ad disciplinā spectant.

71. Nihil hic peculiare occurrit, nisi quod hæ res legentur, itaq; non opus morâ.

72. Testator creditor etiam suis

Not. Lex

Tit. 10.

*De Supelle-
xile legata.*

*In rebus
mobilibus
non anima-
libus confi-*

tit.

Not. Lex.

LIB. 34.

Tit. 1.

*De alimen-
tis vel ciba-
riis legatis.*

Tit. 2.

*De Auro,
argento
mundo, ora-
namentis,
veste & flos
tuis legatis.*

De Libera- debitoribus liberatio, vel totaliter,
tione legas vel partialiter à debito, legari potest.
sa.

quod varijs contingit modis, vel ex-
pressis verbis, vel Chirographi dati-
one, vel si heres damnatur non age-
re, l. 3. ad tempus vel perpetuum.
Inst: de leg: & liberatione legatâ. te-
metur heres legatarium acceptilatio-
ne liberare. leg: 3.

73. Quoniam sententia supremi
Tit: 4. judicij ambulatoria est ad mortē, i-

De Adimen- deo legata vel amittuntur; utpote
dis vel trans ferendis lec legatario legato se indignum reddē-
gatis vel fi- te, conditione sive causā legati deti-
deicommis- ciente, &c. Vel adimuntur, idq; ex-
s, pressē, ut nolo legare. l, 2, 3. Aut taci-

Hue usq; de tē, præsumptā voluntatis testatoris
utilibus le- gatis, sequis mutatione, nempe si testatori cum
tut quomo- legatario gravius intercesserit ini-
do irrita red micitia, nec reconciliatione sopita.
dantur pre- cipue y. de l. 3. f. ult. Vel rem legatam aliena-
causis.

3. Causa verit, aut alij donaverit. l. 19 Not:
dicunt J. Cti voluntatē ultimā nullā
obligationem inducere ante mortē,
quā sola confirmatur; quamvis in-

ter vivos & in donationibus non
mortis causâ factis, secus servetur.

74. Ambulatoria est voluntas defuncti usq; Notabili-
ad vitæ supremum exitum. l. 4. Nihil prohibet priorem scripturam posteriore corriger, communis ores leges tare, rescindere. L. 17.

75. Infirmitatur quoq; legatum Tit: 5.
per scripturam dubiam, cum dubi- De Rebus
tatio ex comoda interpretatione tol
li nequeat. E.g. Si in scriptura no- dubiis, cod.
men legatarij sit exclusum. 6. 33.
2. Causa.

76. In ambiguo sermone non utrumq; dici-
mus, sed id dicitur quod volumus. Itaq; qui Notabili-
aliud quam vult dicit: neq; id dicit, quod vox si- ores leges.
gnificat: quia non vult? neq; id quod vult: quia id
non loquitur, l. 3. Ambiguam orationem inter-
pretari debemus, potius ut actus valeat, quam pere-
at. ex l. 24.

77. Ante Justinianum legata pœs Tit: 6.
næ nomine relicta (i.e. ut heres coér- De His que
ceretur, E.g. heres meus si hoc vel pœna causa
illud fecerit vel nisi hoc fecerit, cen- relinquentur. cod: 6,
tum taleros, quod legatum est, l. 1. 41.
huic dare damnas esto) irrita habe-
bantur per Antonij Pij institutionē;
tum quod legata favore legatarij, nō
odio heredis relinquēda. Accedit &
illud, jura testamentorum, non pœ-

g. Causa. narum interrogandarum, sed benevolarum voluntatum contestandarum causa inventa esse. Justinianus in cod: hic & in inst: de leg: s. uit: hujusmodi legata vult rata nisi impossibilia vel in probos mores aut leges impingantur.

Tit: 7. 78. Definitum est hic quod legata de Regula tempore conditi testamēti inutilia. ex Catoniā. post factō nō possint cōvalescere. l. i. Quoniam quod ab initio nullum est tractu temporis non cōvalescit. l. 30. de R. J. quæ regula in legatis puris ijsq., quorum dies à tempore mortis cedit, non ita conditionalibus (quia horum dies non cedit à morte testatoris, nec exinde pendent, sed ex tempore conditionis existentis) nec ijs quorum dies ab adita hereditate cedit. l. 3, 4. hic.

de His quæ pro nō scri- 79. Pro non scriptis habentur, quæ intelligi nequeunt. Item relictatur. mortuis, damnatis in metallum, ser-

g. Causa. vis pœnæ, incapacibus, l. 2, 3.

80. Quibusdam legata tanquam **Tit: 9.** indignis auferuntur, ut potè ijs, qui occid-

occiderunt defundum. arg: 11, 12. **Sl.** de His quae
10. St. L. Cris. B. 19. 20. Edz. B. St. L. ut indignis
Vel causa mortis præbuerunt. l. 3. vel cod: 6, 35.
eius nomen infamaverunt, & vel max- 6. Causa
ledixerunt &c aut alijs modis nota-
biliter ingrati extiterunt, quæ legata
postmodum fisco, ut plurimum, ad-
judicantur.

81. Ei, qui mortem uxoris non defendat **Nat. Lex**
ut indigno dos auferatur, l. 29.

82. Non modo purè, sed & in di- **LIB. 35.**
em certum vel incertum, aut sub cō- Tit: 1.
ditione (E. g. Si hoc vel illud effeceris) de Conditis
tacitā vel expressā legata relinqun- onibus &
tur l. 1. & non expletā conditione, demonstras
nisi turpis vel impossibilis, deficit le- tionibus &
gatum. causis & mo-
dis eorum,
que in testa-
mento scri-
bantur. cod:
6. 46. 45. 44.

83. Annectuntur & legatis demō-
stratio, causa, modus.

84. Demonstratio est significatio
accōmodata rei legatae. **Nat:** Hæc
factam, non futuram rem common-
strat, ad præsens & præteritum, non
futurū tempus, ut conditio refertur,

85. Causa est quæ testatorēm ad
legandum impellit. E. g. fideliter mi-
hi insere

hi inservisti, itaq; tantum tibi lego.

*Modus pro
evidente
habetur.*

86. *Modus* est adjectio, quæ ostendit, quid testator velit, ut legatarius propter legatum faciet. E.g. Semperio hoc modo centum aureos lego, ut post mortem meam meorum liberorum curam agat. Lib. 1.

Nos. leges

87. Obtinuit impossibiles conditiones Testamento adscriptas pro nullis habendas, l. 3. Non dubitamus quin turpes conditiones remittenda sunt. L. 20. Multum interest conditio facti iuris esse, l. 21.

*Tit: 2.
Ad Legem
Falcidiam
cod: 6. 49.*

88. Ex lege Falcidia: primò confirmatur testandi facultas, secundo, una etiam coercitur & limitatur ei facultas, ne in præjudicium heredum legata extendantur, & heres propter nullum vel minimum lucrum non men heredit habeat.

*Eti plebisci-
sum à Falci-
dio tribuno
plebis.*

89. Cautum itaq; hic est ne testator plus quam dodrantem suorum bonorum tempore mortis possessorum leget. l. 1. Ut quarta bonorum pars heredibus reservetur. init: h. id variè tamen cessat, utpote cum aspias causas legatum. Nov: 131. cap: 2, qui

2. quid ius nostrum hoc in casu vid: Dispositio
cap: 14, §, 2, Apvl. B. quantum in jure enim testa-
nostru legare licet, videatur cap: 19, toris facie
St. L. Erff. B. cessare dis-
positionem
legis.

3. Not: Priusquam habeatur ra-
tio legis falc: ex lato patrimonio &
alienum & impensa funebralis de-
ducenda. Conf: c, 23, l. 19, 17, §, 2,
St. L. Erff. B.

91. Cuia debitor solvendo non est, tantum
habet in bonis, quantum exigere potest. l, 6, 3.

Not. Lex

92. Cum dubium sit an locus sit
Falcidiæ, & heres legatum solvat,
tunc ei Prator hic succurrit, eogen-
do legatarium ad satisfandum, ut si
imposterum probatum fuerit cum
ei ultra legitimum legatum cepisse, id
restituat, alias si non datâ cautione
heres solvat, videtur probasse dispo-
sitionem defuncti, unde non comor-
de beneficium Falcidiæ implorare
so potest. L. I.

Tit: 5.
si cui plus
quam per
legem Fal-
cidiam legg-
tum esse di-
catur.

LIB. 36.

93. Sicut heres per legem Falcidi- Tit: 1.
diam ex legatis, ita per hoc S. Con- Ad S.C Tre-
sultum Trebellianum, (a consule Tre- bellianum
bellio), ex fiduciomissione universali & Pegasio-
num. Cod.
dedic. 6, 49.

deducit vel repetit, si solutū sit. Trebellianicam i. e. quartam bonorum partem.. Quid sit fideicomissaria hereditas videlicet disp: 2. th: 74.

Nos. lex. 94. Quod ad ius publicum attinet, non sequitur ius potestatis. I, 14.

Tit: 2. 95. Cedere diem legatorum aut Fideic. dicimus, cum deberi, venire verò diem, cum posse peti, incipiunt rum aut si es legatos I, 213. d. V. G.

Quando dies legatos fideicommissorum est, cod: 96. Cedit itaq; dies purè legati vel in diem certū (licet peti non possit)

6, 12. à morte testatoris, ante enim nihil debetur, cum voluntas usq; ad mortem est ambulatoria.

97. Usus præcipuus hujus tituli est, ut si dies legati cesserit ante mortem legatarij, tunc legatum ad heredes transfertur, secus si non cesserit.

Tit: 3. 98. Comprehensum hic est, quod Ut legato- legatarij heredibus caveant, quoties sum seu fi- fideicommissum solutio legati vel fideicomissi differ- sorum sers tur, vel conditione pendente, aut die vandorum causa eave- non existente, ut quasi debitum non atur c. 6, 33. sit. Tenentur etiam heredes cæteriq; pa- vicissim legatarijs satisficationem da-

re ut quo tempore testator velit, legata dari, absq; dolo dentur. l.i. Not. Lex.
99. Scire debetis fideicommisi quidem & legati satisfactionem remitti posse l.7. cod: hic. Tit: 4.
100. Si heres non praesterit causationem, tunc implorato officio Praetoris in possessionem rerum hereditariarū legatarius vel fideicommissarius, non tamen ut eum expellat, sed cum eo res custodiat. l.5.in pr.

COROLLARIA I. Ethica.

De TEMPERANTIA

IEmperantia est virtus mor. voluptates
principi gustus & tactus ad debitam me-
diocritatem revocans.

2. *Utrum Temperantia versetur circa omnes voluptates? N.* Non enim propriè circa animi vel auditus aut olfactus voluptates.

3. An sit virtus a ceteris distincta? Aff.

4. An omnibus hominibus eadē cibi ac
potus mensura prædefinienda sit, ut tempe-
rantiam servent? N. 5. Ad

5. An ulla Ebrie:as honesta esse possit
et excusabilis? Dist.

6. Ultrum ebrius flagitium committens
minore pœna afficeret, quam sobrius
commisisset? Affirm. D.

II. Politica.

De LEGIBUS. I.

LEx est decretum à Magistratu latum
præcipiens honesta ac prohibens turpia, ut
salva sit Resp.

2. An justæ leges humanæ obligent con-
scientiam? Affir.

3. An leges Mosaicæ forenseſ accres-
moniales Christianæ politiæ in N. T. necel-
fariò servandæ? N. D.

4. An judex secundum conscientiam su-
am an verò acta & probanda judicare teneat-
ur? Bz. judicandum secundum acta & pro-
bata, nunquam tamen contra conscientiam
& veritatem sibi cognitam.

5. Ultrum judex inter judicandum magis
equitatem quam strictum jus sequetur? Aff.